

NĚKTERÉ CHYBY ZAMĚSTNAVATELE PŘI PLNĚNÍ OZNAMOVACÍ POVINNOSTI

Oznamování skutečností rozhodných pro placení pojistného ve zdravotním pojištění má velký význam, neboť se v konečné fázi jedná o finanční prostředky, které potřebují zdravotní pojišťovny na úhradu poskytnutých a vykázaných hrazených služeb. Permanentním kontaktem s odbornou veřejností se neustále přesvědčuji o tom, že ne každý zaměstnavatel postupuje v tomto směru podle zákona. Důsledkem určitých pochybení je pak skutečnost, že pojišťovny například neobdrží platby za „státní pojištění“, zdravotní pojišťovna disponuje chybnými údaji, přičemž zaměstnavatel se tak vystavuje reálnému nebezpečí uložení sankčního postihu. V následujícím textu si rozebereme některé situace a naznačíme správný či vhodný postup zaměstnavatele při jejich řešení.

ZAMĚSTNANEC NEOZNÁMÍ ZAMĚSTNAVATELI VZNIK NÁROKU NA PLATBU POJISTNÉHO STÁTEM

Je-li pojištěnec zaměstnan, oznamuje standardně zaměstnavateli skutečnosti rozhodné pro platbu pojistného státem a zaměstnavatel pak následně tyto informace dál předává zdravotní pojišťovně. Dochází k situacím, že zaměstnanec tuto důležitou skutečnost zaměstnavateli prostě neoznámí nebo ji oznámí opožděně. Mzdová účetní pak bývá na rozpacích, jak postupovat například tehdy, když jí zaměstnanec oznámí přiznání některého z důchodů třeba se zpožděním jednoho roku.

V takovém případě přichází zdravotní pojišťovna nenávratně o platby pojistného od státu, nicméně v žádném případě není na místě váhat a oznámení o přiznání důchodu je nutné ihned zaslat na příslušnou zdravotní pojišťovnu. To znamená kódem „D“ na formuláři Hromadné oznámení zaměstnavatele informovat zdravotní pojišťovnu o tom, že zaměstnanec je poživatelem důchodu, s uvedením data skutečného přiznání důchodu, tedy zpětně. Současně bych však doporučil, aby si mzdová účetní učinila svůj soukromý „úřední záznam“ o tom, že k určitému datu takové sdělení obdržela, nejlépe i s podpisem dotyčného zaměstnance. V takových případech nelze vyloučit, že zdravotní pojišťovna může za provinění této povahy uložit sankční postih ve formě pokuty. Podotýkám, že zdravotní pojišťovně se oznamuje přiznání důchodu starobního, invalidního (bez ohledu na stupeň invalidity), vdovského a vdoveckého. Dalšími „státními kategoriemi“ jsou například období mateřské nebo rodičovské dovolené, pobírání rodičovského příspěvku (na základě rozhodnutí Úřadu práce ČR), studium, péče o osobu závislou na této péči a další dle § 7 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V daných souvislostech připomínám, že pro správné placení pojistného je důležité také například oznámení změny zdravotní pojišťovny zaměstnancem v průběhu zaměstnání (nejpozději do osmi dnů od data změny).

Protože se v takových případech jedná ve zdravotním pojištění o významnou skutečnost, není na škodu zaměstnancům čas od času tuto povinnost vhodnou formou připomenout.

Na zaměstnance přechází povinnost oznámení příslušné skutečnosti tehdy, když zjistí, že ji zaměstnavatel na základě zaměstnancova „pověření“ nesplnil, nebo když ji zaměstnavateli neoznámil.

ZAMĚSTNAVATEL OPOMENE OZNÁMIT ZDRAVOTNÍ POJIŠTOVNĚ „STÁTNÍ KATEGORII“

Setkal jsem se v praxi s následující situací. Mzdová účetní před více než dvěma roky obdržela rozhodnutí o přiznání důchodu zaměstnanci, nicméně zaměstnanec nadále pokračoval v práci. Dotyčná účetní se domnívala, že má oznámit vznik nároku na „státní kategorii“ až tehdy, když zaměstnanec skončí zaměstnání a fakticky odejde do starobního důchodu. Jedná se samozřejmě o zásadní omyl, informace o datu přiznání starobního důchodu měla být podána ihned poté, co účetní rozhodnutí obdržela.

Za neoznámení vzniku (případně zániku) nároku na platbu pojistného státem může zdravotní pojišťovna uložit zaměstnavateli pokutu až 200 000 Kč.

Poznámka: Státní kategorií je třeba i pobírání dávek nemocenského pojištění v ochranné lhůtě. Pokud je zaměstnanec nemocen také po skončení zaměstnání, může být za něj plátcem pojistného na zdravotní pojištění stát. Tuto platbu státu řeší § 7 odst. 1 písm. i) zákona č. 48/1997 Sb. a (bývalý) zaměstnavatel provádí, resp. může provést, oznámení o této skutečnosti kódem „N“ na formuláři Hromadné oznámení zaměstnavatele (ukončení této kategorie se oznamuje kódem „K“). Při onemocnění v ochranné lhůtě je trvání platby státu vázáno na faktickou výplatu dávek nemocenského pojištění. K tomu dochází až od 15. kalendářního dne nemoci. Zaměstnavatel tak může provést oznámení kódem „N“ až ke dni, kdy začíná výplata dávek nemocenského pojištění.

K tomuto postupu však nelze zaměstnavatele lege artis nutit, neboť zaměstnanec, který onemocní v ochranné lhůtě, již není jeho zaměstnancem. Proto zaměstnavatel sděluje zdravotní pojišťovně období pobírání nemocenských dávek jako „státní kategorií“ pouze tehdy, jsou-li mu tyto skutečnosti známy. V takových případech by zaměstnanec neměl spoléhat na svého bývalého zaměstnavatele a měl by si svoji situaci řešit (s ohledem na charakter nemoci) sám.

NEOZNÁMENÍ ZMĚN

Dle ustanovení § 25 odst. 1 a 2 zákona č. 592/1992 Sb. jsou zaměstnavatelé povinni sdělit zdravotní pojišťovně obchodní název, právní formu právnické osoby, sídlo, identifikační číslo a číslo bankovního účtu, pokud z něj budou provádět platbu pojistného. Zaměstnavatelem může být samozřejmě i fyzická osoba. Ta sděluje zdravotní pojišťovně ještě své jméno a příjmení, rodné číslo a adresu trvalého bydliště. Zaměstnavatelé však často zapomínají, že do 8 dnů jsou povinni oznámit i změnu těchto údajů (např. změnu bankovního účtu, změnu sídla firmy) zdravotní pojišťovně, které odvádějí pojistné. Dále jsou zaměstnavatelé povinni nahlásit zdravotní pojišťovně v téže lhůtě ukončení své činnosti, zrušení organizace nebo její vstup do likvidace.

Pokud zaměstnavatel nesplní některou z těchto povinností, může mu být uložena pokuta až 50 000 Kč.

UPLATNĚNÍ ODPOČTU OD DOSAŽENÉHO PŘÍJMU

PŘÍKLAD

Mzdová účetní nastoupila k zaměstnavateli, který dlouhodobě splňoval podmínky pro uplatnění odpočtu u poživatelů invalidního důchodu ve smyslu ustanovení § 3 odst. 7 zákona č. 592/1992 Sb., aktuálně tedy 7 177 Kč. Možnost snížení vyměřovacího základu zaměstnance (zaměstnanců) však nebyla v předcházejícím období využita. Lze tento nárok uplatnit se zpětnou platností?

Ano, avšak vždy s přihlédnutím k promlčecí době. Není-li finanční nárok promlčen, lze se jej domáhat.

Ve zdravotním pojištění obecně platí, že přeplatek pojistného se vrací plátcí nebo jeho právnímu nástupci – s ohledem na promlčecí dobu – za podmínky, že zdravotní pojišťovna vůči příslušnému subjektu neevduje jiný splatný závazek. Pokud takový závazek existuje, použije se přeplatku pojistného k jeho (úplné či částečné) úhradě. Pro pohledávky a závazky, vzniklé po datu 1. prosince 2011, platí ve zdravotním pojištění desetiletá promlčecí doba, předtím byla pětiletá.

LHŮTY PRO ULOŽENÍ POKUTY

V případě nesplnění oznamovací povinnosti podle § 10 zákona č. 48/1997 Sb. lze pokutu uložit do dvou let ode dne, kdy zdravotní pojišťovna zjistila nesplnění oznamovací povinnosti plátcem pojistného, nejdéle však do pěti let od doby, kdy oznamovací povinnost měla být splněna.

Při porušení povinností stanovených v § 22 odst. 3 písm. a) a b), § 24 odst. 2 a 3, § 25 a § 28 větě druhé (například nepodání Přehledu zaměstnavatelem či OSVČ nebo porušení povinností v souvislosti s prováděnou kontrolou) lze pokutu uložit do dvou let ode dne, kdy se příslušná zdravotní pojišťovna o nesplnění nebo porušení povinností dozvěděla, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k nesplnění nebo porušení povinnosti došlo.

Ing. Antonín Daněk

SOUTĚŽ

Maximální výše podpory v nezaměstnanosti se vypočítává jako 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Kolik je to letos?

- a) 16 002 Kč
- b) 16 681 Kč
- c) 17 475 Kč

Odpovídat můžete elektronicky na nar.pojisteni@cssz.cz do 17. října 2018.

Správná odpověď na soutěžní otázku z letošního dvojčísla byla ta pod písmenem c) – novými dávkami nemocenského pojištění se letos staly dávka otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné. Malý dárek redakce posílá paní Blance Stulíkové do Dřítěně.

